

Valtuustoaloite nuorisorikollisuuden ja -väkivallan selvittämiseksi ja ehkäisemiseksi Tampereella

Nuorisorikollisuus ja nuorten väkivalta ovat paitsi yksilöllisiä tragedioita myös merkkejä laajemmista yhteiskunnallisista ongelmista. Ne heijastavat nuorten kokemaa turvattomuutta, turhautumista, syrjäytymistä ja epätoivoa. Nuorten väkivalta- ja ryöstöririkollisuus on sekä lisääntynyt että raaistunut niin pääkaupunkiseudulla kuin sen ulkopuolellakin, kuten Oulussa, Turussa ja Tampereella. Tilastojen mukaan esim. alle 21-vuotiaiden tekemät ryöstöririkokset ajanjaksolla tammikuu- kesäkuu (sisältää yritykset) Sisä-Suomessa (mm. Tampere ja Jyväskylä) ovat lisääntyneet alkuvuonna 2023 (128) 212 %:lla verrattuna vuoden 2022 vastaavaan ajanjaksoon (41).

Tampereen kaltaisessa suuressa kaupungissa on tärkeää varmistaa, että jokaisella nuorella on oikeus turvalliseen ja terveelliseen kasvuun, ja yhteiskunnan tehtävänä on tarjota tätä tukea ja ohjausta sekä auttaa nuoria löytämään oma paikkansa yhteiskunnassa. Yhteiskunnan tulee myös samanaikaisesti suojella kuntalaisia väkivallalta ja rikoksilta, olivat niiden aiheuttajina nuoret tai aikuiset. Nuorisorikollisuus ja -väkivalta ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä, huolestuttavia ja monimutkaisia ilmiöitä, jotka vaativat monipuolista ja yhteisöllistä lähestymistapaa ja konkreettisia toimenpiteitä, tekoja. Rikollisuuden ja väkivallan ehkäisyssä tarvitaan kaikkia, se on meidän kaikkien yhteinen asia.

1. Syitä nuorisorikollisuuteen ja -väkivaltaan ovat esimerkiksi:

- **Sosioekonomiset tekijät:** Köyhyys, työttömyys ja alhainen koulutustaso voivat altistaa nuoret rikollisuudelle ja väkivallalle.
- **Perheolosuhteet:** Hylkäävä, väkivaltainen, välinpitämätön tai laiminlyövä perheympäristö voi altistaa nuoren rikollisuudelle.
- **Ystäväpiiri:** Huonoon seuraan joutuminen tai samanmielisten nuorten ryhmässä oleminen voi kannustaa rikolliseen toimintaan.
- **Päihteiden käyttö:** Alkoholi ja huumeet voivat lisätä riskiä syyllistyä rikoksiin.
- **Yhteiskunnallinen syrjäytyminen:** Kun nuori tuntee itsensä ulkopuoliseksi tai syrjäytyneeksi, hän voi kääntyä rikolliseen toimintaan saadakseen hyväksyntää tai tunteakseen yhteenkuuluvuutta.

2. Seuraukset:

- **Yksilötasolla:** Nuorisorikollisuus voi vaikuttaa nuoren elämäntapaan, koulutukseen, työllistymiseen ja henkilökohtaisiin suhteisiin tuhoisasti, ellei väkivallan kierrettä saada katkaistua ajoissa. Pahimmillaan nuori joutuu vuosien vankila- ja laitostieteeseen.
- **Yhteiskunnallisella tasolla:** Nuorisorikollisuus voi vaikuttaa yhteisön turvallisuudentunteeseen, lisätä poliisin ja oikeusjärjestelmän resurssitarvetta sekä vaikuttaa kielteisesti yhteisön maineeseen.

3. Ehkäisykeinoja voisivat olla esimerkiksi:

- **Ennaltaehkäisevä nuorisotyö:** Tukemalla nuorten vapaa-ajan toimintaa ja harrastuksia voidaan ehkäistä syrjäytymistä.
- **Koulutus:** Opetuksessa voidaan korostaa sosiaalisia taitoja, ongelmanratkaisua ja empatiaa.
- **Tiivis yhteistyö kodin ja koulun välillä.** Luottamuksellinen ilmapiiri ja säännöllinen yhteys ehkäisevät kiusaamista ja väkivaltaa. Myös tieto kulkee koteihin ajantasaisesti ja sujuvasti.
- **Perheen tuki:** Tukemalla perheitä ja vanhempia voidaan vähentää nuorten rikollisuutta.
- **Mentorointi ja tuki:** Aikuisten mentorien tai tukihenkilöiden avulla nuoret voivat saada tarvitsemaansa ohjausta ja tukea.
- **Yhteistyö poliisin, järjestöjen ja yhteisöjen kanssa:** Moniammatillinen yhteistyö eri tahojen välillä voi vähentää nuorisoriikollisuutta.

Ehdotuksia tilanteen parantamiseksi

1. **Resurssit nuorisotyöhön.** Investoidaan nuorisotyön resursseihin, erityisesti niille alueille, joilla nuorisoriikollisuus on yleistä.
2. **Kouluyhteistyö.** Tiivistetään yhteistyötä koulujen ja muiden nuorten kasvatukseen osallistuvien tahojen kanssa, jotta voidaan varhaisessa vaiheessa tunnistaa riskiryhmiin kuuluvat nuoret ja tarjota heille tukea.
3. **Nuorten osallisuuden edistäminen.** Luodaan enemmän matalan kynnyksen toimintaa, jossa nuoret voivat tuntea itsensä arvostetuiksi ja osallistua aktiivisesti yhteisönsä kehittämiseen. Mielekäs tekeminen ja harrastusten tukeminen.
4. **Vapaa-ajan toiminnan kehittäminen.** Tarjotaan nuorille monipuolisesti erilaisia harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia, jotta heillä olisi positiivinen ja rakentava tapa käyttää aikaansa.
5. **Perheiden tukeminen.** Vahvistetaan perheiden ja vanhempien roolia nuorten kasvattajina. Tarjotaan perheille tukea ja neuvontaa sekä erilaisia koulutuksia kasvatuskysymyksissä.
6. **Mentaliteetin muutos.** Tiedotuskampanjoilla ja koulutuksilla pyritään vaikuttamaan yleiseen asennoitumiseen nuorisoon, niin että heidät nähdään voimavarana eikä ongelmana.
7. **Yhteistyö poliisin kanssa.** Tiivistetään yhteistyötä poliisin kanssa, erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä ja nuorten kanssa tehtävässä yhteistyössä.
8. **Yhteistyö lastensuojelun ja sosiaalityön kanssa.** Ehkäisevä lastensuojelutyö ja avohuollon tukitoimet ovat tärkeitä lapsen ja nuoren tukemisessa.
9. **Yhteistyö Tampereen Nuorisovaltuuston, Tampereen Vanhemmat ry:n ja eri järjestöjen kanssa.** Tampereen Nuorisovaltuusto ja Tampereen Vanhemmat ry, vanhempainyhdistykset, sekä monet järjestöt tekevät tärkeää työtä lasten ja nuorten tukemiseksi.
10. **Mentorointiohjelmat.** Kehitetään ja laajennetaan mentorointiohjelmia, joissa aikuiset voivat toimia nuorille roolimalleina ja tukena.
11. **Koulukiusaamisen ja – väkivallan ehkäisyn ohjelmat ja toimenpiteet.** Tampereen kaikissa kouluissa tulee olla selkeät ohjelmat kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseksi sekä toimenpiteet, joita kaikki noudattavat.

12. **Luodaan teknisiä ratkaisuja kiusaamisen tunnistamiseksi.** Lisätään koulujen pihoilte aiemman valtuustoaloitteen mukainen turvatolppa, joka tällä hetkellä on aloitteeseeni perustuen käytössä kahdessa koulussa.
13. **Kodin ja koulun yhteistyö.** Koulun tulee entistä paremmin mahdollistaa vanhempien keskinäinen tutustuminen toisiinsa ja opettajiin sekä luoda luottamuksellinen ilmapiiri, jossa vaikeistakin asioista voidaan puhua toisia kunnioittaen. Luodaan myös yhteiset pelisäännöt siitä, miten toimitaan konflikti- ja kiusaamistilanteissa.

Lehtitietojen mukaan nuorten tekemien epäiltyjen rikosten määrä Suomessa on kasvanut kaikissa alle 21-vuotiaiden ikäryhmissä vuoden 2019 jälkeen, lisäksi alle 15-vuotiaiden tekemien vakavien rikosten osuus on kasvanut. Pääministeri Petteri Orpon (kok) hallitusohjelmassa linjataan, että ”Hallitus tunnistaa nuoriso- ja jengirikollisuuden lisääntymisen vakavaksi ongelmaksi. Hallitus on sitoutunut ottamaan käyttöön tarvittavat keinot nuoriso- ja jengirikollisuuden määrätietoiseksi torjumiseksi ja vähentämiseksi”. Oikeusministeriöön on perustettu nuoriso- ja jengirikollisuuden työryhmä, joka tutkii poikkihallinnollisia toimenpiteitä tämän vuoden loppuun mennessä.

Tampereen tulevaisuus riippuu sen nuorista. Investoimalla heidän hyvinvointiinsa, osallisuuteensa ja koulutukseensa rakennamme vahvemman, turvallisemman ja yhtenäisemmän kaupungin kaikille asukkaille. Jokainen syrjäytynyt nuori on inhimillisesti katsottuna liian kallisarvoinen menetettäväksi. Syrjäytyneestä nuoresta tulee helposti syrjäytynyt aikuinen.

Esitän, että Tampereen kaupunki tekee selvityksen nuorisorikollisuudesta ja -väkivallasta, myös kouluissa tapahtuvasta, ja ryhtyy toimenpiteisiin yhdessä eri toimijoiden kanssa niiden ehkäisemiseksi esim. aloitteessa mainituin keinoin.

Tampereella 18.9.2023

Aila DüNDAR-JÄRVINEN

Kaupunginvaltuutettu

Tamperelaisten Puolesta, valtuustoryhmä